

บทกวีนิพนธ์ บทประพันธ์เพลง “กว่าตะวันจะรุ่ง” (Prelude to 'til Dawn)

วิบูลย์ กระจุกชุม
วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต

ประพันธ์เพลง “กว่าตะวันจะรุ่ง” บทนี้ ประพันธ์ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี และเพื่อเป็นการเฉลิมฉลองครบรอบ 20 ปี มหาวิทยาลัยรังสิตใช้สำหรับบรรเลงในงานคอนเสิร์ต “รังสิตฟีลฮาร์โมนิกเซมเบอร์ออร์เคสตรา” วันศุกร์ที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 ณ หอประชุมเล็ก ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย และให้บรรเลงเป็น บทเพลงแรกในงานคอนเสิร์ต ดังกล่าว

ก่อนที่ผู้ประพันธ์จะเริ่มประพันธ์บทเพลงนี้ ผู้ประพันธ์ได้ข้อกำหนดจากวิทยาลัยดนตรีให้ประพันธ์ บทประพันธ์เพลงบทใหม่ที่ยังบรรเลงโดยวงเซมเบอร์ ออร์เคสตรา โดยให้มีความสัมพันธ์หรือมีนัยที่ เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยรังสิต จากข้อกำหนด ดังกล่าว ผู้ประพันธ์ได้กำหนดกลุ่มโน้ตขึ้น 2 กลุ่ม โดย นำตัวอักษรของชื่อมหาวิทยาลัยรังสิต “RANGSIT” และสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยรังสิต คือ เสือ “TIGER” มาใช้เพื่อหาความสัมพันธ์กับชื่อโน้ต ดังนี้

RAnGsiT ได้โน้ตกลุ่มที่ 1 คือ โน้ตตัว D, A, G และ B

TiGER ได้โน้ตกลุ่มที่ 2 คือ โน้ตตัว B, G, E และ D

นอกจากนี้ผู้ประพันธ์นำบทเพลง “ตะวัน รุ่งท่งรังสิต” ซึ่งเป็นบทเพลงของมหาวิทยาลัยรังสิต มาใช้เป็นทำนองหลัก (Theme) ของบทประพันธ์นี้ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์และนัยที่ชัดเจนขึ้น ดังนั้น องค์ประกอบทั้งสามจึงเป็นวัตถุดิบสำคัญที่ใช้ในบท ประพันธ์เพลงบทนี้

ลักษณะโดยรวมของบทประพันธ์ เป็นบท ประพันธ์เพลงสำหรับวงเซมเบอร์ออร์เคสตรา มีความยาวประมาณ 10 นาที ลักษณะทางดนตรีเป็น การใช้วิธีการปรับหรือเปลี่ยนรูปแบบทำนอง (Transformation) ไม่ว่าจะเป็นตัวทำนองหลัก หรือบางส่วนของทำนองหลัก เช่น ประโยคเพลง และส่วนย่อย ของประโยคเพลง เป็นต้น

การปรับทำนองของบทประพันธ์นี้ ผู้ ประพันธ์มิได้ปรับทำนองในแบบทั่วไปที่ใช้วิธีการ ปรับทำนองเรียงตามแนวทำนองและท่อนของ ทำนองหลัก แต่ส่วนใหญ่เน้นเพียงบางประโยค หรือ ส่วนย่อยของประโยคจากทำนองหลักมาปรับ บาง ช่วงของบทประพันธ์ผู้ประพันธ์เลือกประโยคหรือ ส่วนย่อยต่างๆ ตามที่ต้องการจากแต่ละประโยคของ ทำนองหลักมาปรับ จากนั้นเรียงให้เป็นแนวทำนอง ใหม่โดยไม่คำนึงลำดับส่วนย่อยก่อน-หลังของ ทำนองหลัก ดังนั้นบทประพันธ์นี้ถูกแบ่งท่อนโดย ภาพรวมที่เกิดขึ้นในช่วงนั้นๆ โดยไม่จำเป็นต้องปรับ ทำนองจนครบทำนองหลัก นอกจากนั้นทำนองหลัก ปรากฏในตอนท้ายของบทประพันธ์ และมีลักษณะ สังคีตลักษณ์เป็นแบบสามตอน

สาเหตุที่ผู้ประพันธ์กำหนดให้ทำนองหลักปรากฏในตอนท้ายของบทเพลง เนื่องจากกลุ่มผู้ฟังส่วนใหญ่เป็นบุคลากรของมหาวิทยาลัยรังสิต ผู้ประพันธ์ไม่ต้องการให้ผู้ฟังทราบว่าเป็นบทเพลงใด เพียงแค่ต้องการให้ผู้ฟังคิดว่าเป็นบทเพลงที่เคยได้ยินมาก่อนแต่ไม่ทราบว่าเป็นบทเพลงใด จนกระทั่งตอนท้ายบทประพันธ์จึงเฉลยให้ผู้ฟังได้ทราบว่าเป็นบทเพลงที่นำมาจากเพลง "ตะวันรุ่งทั่วรังสิต"

องค์ประกอบสำคัญอื่นๆที่ใช้ในบทประพันธ์ ได้แก่ แนวปรับทำนองและแนวเสียงประสานที่มีขึ้นคู่ทริยโทนเป็นส่วนประกอบ กลุ่มเสียงแบบคลัสเตอร์ การเคลื่อนที่แบบโครมาติก คอร์ดเรียงคู่ 4 ชั้นคู่ 4-5 และโมทีฟที่เป็นโน้ตเชบิตสองชั้น

นอกจากนั้นด้านโทนาลิตีเป็นการให้ความสำคัญกับศูนย์กลางเสียง และบางช่วงมีลักษณะเป็นแบบโพลีโทนาลิตี ซึ่งลักษณะเหล่านี้เป็นระบบนิโอาโทนาลิตี แต่อย่างไรก็ตามบางขณะสามารถพบความสัมพันธ์ของโน้ตชั้นคู่ 5 สำหรับศูนย์กลางเสียงส่วนใหญ่และโน้ตสำคัญของบทประพันธ์เป็นการให้ความสำคัญกับโน้ตตัว D อย่างมาก เนื่องจากเป็นโน้ตที่มีความสัมพันธ์กับอักษรตัวแรกของมหาวิทยาลัยรังสิต คือ "Rangsit"

ด้านอัตราจังหวะและความเร็วจังหวะมีการปรับเปลี่ยนบ่อยครั้ง โดยมีทั้งอัตราจังหวะธรรมดา อัตราจังหวะผสม และอัตราจังหวะซ้อน บางขณะมีลักษณะของจังหวะที่เป็นแบบโพลีริธึม ส่วนพื้นผิวของบทประพันธ์มีทั้งแบบโมโนโฟนี ไฮโม่โฟนี และโพลีโฟนี

ด้านของเครื่องดนตรีที่ใช้ ผู้ประพันธ์ให้อิสระแก่ผู้เล่นแนฟลูต และทรัมเป็ต เนื่องจากผู้ประพันธ์ได้ใช้โน้ตตัว D ที่สูง 3 ช่วงคู่แปด (Octaves) จากโดกลางสำหรับฟลูต และโน้ตตัว D ที่สูง 2 ช่วงคู่แปด จากโดกลางสำหรับทรัมเป็ต โน้ต D ที่ผู้ประพันธ์เลือกใช้นี้ เนื่องจากต้องการให้เกิดความสัมพันธ์กับชื่อแรกของมหาวิทยาลัยรังสิต ดังนั้น

ผู้บรรเลงแนฟลูตสามารถเปลี่ยนเป็นปิกโคโลได้ ส่วนผู้บรรเลงแนทรัมเป็ตอาจใช้ทรัมเป็ตเอฟ (Trumpet in F) หรืออื่นๆ ได้

วัตถุประสงค์ของการประพันธ์เพลง

การประพันธ์เพลงบทนี้ ผู้ประพันธ์ได้กำหนดวัตถุประสงค์การประพันธ์เพลง ดังนี้

1. เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งจะทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ในปี พ.ศ. 2549
2. เพื่อสร้างบทประพันธ์ให้เป็นส่วนหนึ่งของงานเฉลิมฉลอง 20 ปี มหาวิทยาลัยรังสิต
3. เพื่อใช้บรรเลงรอบปฐมฤกษ์ในงานรังสิตฟิลฮาร์โมนิกเซมเบอร์ออร์เคสตรา
4. เพื่อสร้างบทประพันธ์เพลงบทใหม่ในแบบดนตรีพรรณนา (Tone Poem)
5. เพื่อเป็นการเสริมสร้างและกระตุ้นความสนใจสำหรับผู้ฟังโดยทั่วไป

ขอบเขตของบทประพันธ์เพลง

บทประพันธ์เพลงบทนี้ ผู้ประพันธ์ได้กำหนดขอบเขตของการประพันธ์เพลง ดังนี้

1. เป็นบทประพันธ์เพลงในแบบดนตรีพรรณนา
2. เป็นบทประพันธ์เพลงสำหรับวงเซมเบอร์ออร์เคสตรา

วิธีการประพันธ์เพลง

ในการสร้างสรรค์งานประพันธ์เพลงบทนี้ ผู้ประพันธ์ได้กำหนดขั้นตอนการประพันธ์ออกเป็นลำดับ โดยมีขั้นตอนการประพันธ์เพลง ดังต่อไปนี้

1. ออกแบบสังคีตลักษณะโดยรวมของบทประพันธ์ โดยในภาพใหญ่ผู้ประพันธ์กำหนดให้บทประพันธ์ มีโครงสร้างเป็นแบบทำนองหลักและการปรับทำนอง (Theme and Transformation) และมีองค์ประกอบอื่นๆ เช่น บทนำ และส่วนเชื่อมเป็นต้น

2. นำทำนองหลักมาจากบทประพันธ์เพลง "ตะวันรุ่งทุ่งรังสิต" ซึ่งผู้ประพันธ์นำมาเฉพาะแนวทำนองเท่านั้น ส่วนแนวเสียงประสานผู้ประพันธ์ได้ประพันธ์ขึ้นใหม่

3. นำทำนองหลักมาปรับทำนองใหม่ และสร้างองค์ประกอบต่างๆ ของบทประพันธ์ ซึ่งขั้นตอนนี้ผู้ประพันธ์ได้คำนึงถึงลักษณะของทำนองหลัก และโมทีฟต่างๆ ว่าควรมีองค์ประกอบเป็นเช่นไรที่จะสอดคล้อง และช่วยส่งเสริมบทประพันธ์

4. จัดแนวบรรเลงสำหรับเครื่องดนตรีแต่ละเครื่อง โดยพิจารณาถึงแนวทำนองต่างๆ รวมไปถึงองค์ประกอบอื่นๆว่าเครื่องดนตรีประเภทใดเหมาะสมกับแนวใด

5. ปรับแต่งบทประพันธ์โดยหลังจากที่บทประพันธ์ใกล้เสร็จสมบูรณ์ ผู้ประพันธ์ได้พิจารณาในรายละเอียดต่างๆ ทั้งบทประพันธ์ พร้อมทั้งปรับแต่งบทประพันธ์ให้สมบูรณ์

6. นำบทประพันธ์ออกแสดงรอบปฐมฤกษ์ในงานรังสิตฟิลฮาร์โมนิกแชมเบอร์ออร์เคสตรา วันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 ณ หอประชุมโรงเล็ก ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

7. จัดพิมพ์ และนำเสนอเป็นรูปเล่มงานวิจัย

ตะวันรุ่งทุ่งรังสิต

(บทประพันธ์เดิม)

รังสิต จงมานสิทธิ์

Sheet music for the song "ตะวันรุ่งทุ่งรังสิต" (ตะวันรุ่งทุ่งรังสิต) by Rangsit Jongsamanrit. The music is written in treble clef, 4/4 time, and B-flat major. It consists of two systems of staves.

The first system includes measures 1 through 12. Measure 1 is marked with a box labeled 'A'. Measure 9 is marked with a box labeled 'A'.

The second system includes measures 13 through 29. Measure 17 is marked with a box labeled 'B'. Measure 25 is marked with a box labeled 'A'.

The piece concludes with a double bar line and two endings, labeled '1.' and '2.', starting at measure 29.

ทำนองหลัก (สำหรับบทประพันธ์ "กว่าตะวันจะรุ่ง")

THEME

198 **A** VI. I & Trp. Phrase a VI. I & Fl.

Segment 1 Seg. 2 Seg. 3

Phrase b

202

Seg. 4 Seg. 5 Seg. 6 Hm.

206 **B** Phraae c Trp.

Seg. 7 Seg. 8

Phrase d

210 VI. I & Trp.

Seg. 9 Seg. 10

215 **A'** VI. I Phrase a' VI. I & Ob.

Phrase b'

219

สังคีตลักษณะโนภาพใหญ่

บทประพันธ์ "กว่าตะวันจะรุ่ง" มีลักษณะทางดนตรีเป็นแบบการปรับทำนอง สามารถอธิบายสังคีตลักษณะโนภาพใหญ่ ดังนี้

ท่อน ห้องที่	Introduction 1-21	Trans. I 22-56	Trans. II 57-122	Trans. III 123-164
-----------------	----------------------	-------------------	---------------------	-----------------------

ท่อน ห้องที่	Trans. IV 165-197	Theme (A B A') 198-222	Coda 223-251
-----------------	----------------------	---------------------------	-----------------

สรุปบทประพันธ์เพลง

บทประพันธ์เพลง "กว่าตะวันจะรุ่ง" เมื่อพิจารณาลักษณะเด่นโดยรวมที่ปรากฏ พบว่าเป็นการให้ความสำคัญกับศูนย์กลางเสียง ลักษณะของจังหวะที่มีการเน้นย้ำ และการใช้วัตถุดิบในบทประพันธ์ที่มีความสัมพันธ์กับมหาวิทยาลัยรังสิต

บทประพันธ์บทนี้มีโครงสร้างเป็นแบบการปรับหรือการเปลี่ยนรูปแนวทำนอง ไม่ว่าจะเป็นตัวทำนองหลัก หรือบางส่วนของทำนองหลัก เช่น ประโยคเพลง และส่วนย่อยของประโยคเพลง เป็นต้น สำหรับการปรับทำนองของบทประพันธ์นี้ ส่วนใหญ่นำเพียงบางประโยคหรือส่วนย่อยของประโยคจากทำนองหลักมาปรับบางช่วงของบทประพันธ์ ผู้ประพันธ์เลือกประโยคหรือส่วนย่อยต่างๆ ตามที่ต้องการจากแต่ละประโยคของทำนองหลักมาปรับ จากนั้นเรียงให้เป็นแนวทำนองใหม่โดยไม่คำนึงลำดับส่วนย่อยก่อน-หลังของทำนองหลัก ดังนั้น บทประพันธ์นี้ถูกแบ่งท่อนโดยภาพรวมที่เกิดขึ้นในช่วงนั้นๆ โดยไม่จำเป็นต้องปรับทำนองจนครบทำนองหลัก

วิธีการประพันธ์ที่สำคัญ ซึ่งผู้ประพันธ์นำมาใช้ในบทประพันธ์นี้ เช่น แนวปรับทำนองและแนวเสียงประสานที่มีขึ้นคู่ทริยโทนเป็นส่วนประกอบ กลุ่มเสียงแบบคลัชเตอร์ การเคลื่อนที่แบบโครมาติก ขึ้นคู่

4-5 และคอร์ดเรียงคู่ 4 เป็นต้น ลักษณะโมทีฟที่ใช้โน้ตเข้บิตสองชั้นเป็นโมทีฟสำคัญทั้งในด้านลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนอง และลักษณะของจังหวะ

นอกจากนั้นด้านโทนาลิตีเป็นการให้ความสำคัญกับศูนย์กลางเสียง และบางช่วงมีลักษณะเป็นแบบโพลีโทนาลิตี ซึ่งลักษณะเหล่านี้เป็นระบบนีโอ-โทนาลิตี แต่อย่างไรก็ตามบางขณะสามารถพบความสัมพันธ์ของโน้ตขึ้นคู่ 5 เช่นกัน สำหรับศูนย์กลางเสียงส่วนใหญ่ และโน้ตสำคัญของบทประพันธ์เป็นการให้ความสำคัญกับโน้ตตัว D อย่างมาก เนื่องจากเป็นโน้ตที่มีความสัมพันธ์กับอักษรตัวแรกของมหาวิทยาลัยรังสิต คือ "Rangsit"

ด้านอัตราจังหวะและความเร็วจังหวะมีการปรับเปลี่ยนบ่อยครั้ง โดยมีทั้งอัตราจังหวะธรรมดา อัตราจังหวะผสม และอัตราจังหวะซ้อน บางขณะมีลักษณะของจังหวะที่เป็นแบบโพลีริธึม ส่วนพื้นผิวของบทประพันธ์มีทั้งแบบโมโนโฟนี โโฮโมโฟนี และโพลีโฟนี

การแสดงครั้งแรก (รอบปฐมทัศน์)

วันศุกร์ที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548

ณ หอประชุมเล็ก ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

ผู้ประพันธ์เพลง : นายวิบูลย์ ตระกูลฮั่น

ผู้อำนวยเพลง : ดร.เด่น อยู่ประเสริฐ

หัวหน้าวง : นายศิริพงษ์ ทิพย์ธัญ

วงดนตรี : รังสิตฟิลฮาร์โมนิกแชมเบอร์ออร์เคสตรา

